कोंकणी समीक्षणाची परिभाशिक उतरावळ

प्रा. प्रियदर्शिनी सु. तडकोडकार

कोंकणी समीक्षणाची परिभाशिक उतरावळ

– संपादिका –

प्रा. प्रियदर्शिनी सु. तडकोडकार

गोवा कोंकणी अकादेमी

पणजी – गोंय

कोंकणी समीक्षणाची परिभाशिक उतरावळ

Konkani Samikshanaachi Paribhaashik Utraavall

संपादिका :
प्रा. प्रियदर्शिनी तडकोडकार

Edited by
Priyadarshini Tadkodkaar

प्रकाशन क्र. 84

Publication No. 84

पयली आवृत्ती :
2006

First Edition:
2006

प्रकाशक :
गोपाळकृष्ण पाडगांवकार
सचिव,
गोवा कोंकणी अकादेमी,
243, पाटो कॉलनी,
पणजी, गोंय-403 001

Published by :
Gopalkrishna Padgaonkar
Secretary,
Goa Konkani Akademi,
243, Patto Colony,
Panaji, Goa. 403 001

मुखचित्र :
वासुदेव यशवन्त दिवकार

Cover Design:
Vasudev Yashwant Divkar

अक्षरजुळणी :
ज्योती गांवकार

Typesetting :
Jyoti Gaonkar

मुद्रक :
स्वर्णमुद्रा प्रिंटस
माशेल - गोंय

Printed by :
SwarnaMudra Prints
Marcel - Goa

मोल : रू. 35/-

Price : Rs. 35/-

दोन उतरां

कोंकणी भास आनी साहित्य पदवी आनी पदव्युत्तर आनी पीएच.डी. च्या अभ्यासक्रमांत आसपावन घेतल्यार आतां सुमार देडेक दशकावयलो काळ सोंपलो. ह्या अभ्यासक्रमाच्या अंतर्गत शिकप्यांक आनी शिकोवप्यांक विंगड विंगड साहित्य-प्रकाराचें आनी पुस्तकांचें अध्ययन - अध्यापन करचें पडटा. ते संबंदान वेळोवेळी लिखितरूपान परिक्षा आनी प्रबंध-लेखन करचें पडटा. पीएच.डी.च्या प्रबंधांचे लेखन करपाक आनी परिक्षेंतल्या प्रस्नांच्यो जापो बरयतना प्रमाणीकरण जाल्ली समीक्षेची भास दर एकल्याकडेन आसची पडटा. अशा वेळार समीक्षण करतना जायते परिभाशीक शब्द जाय पडटात. अशे तरेची कोंकणी समीक्षणाची परिभाशा आयजमेरेन व्हडलीशी विकसित जावंक नाशिल्ल्यान जायते फावटी शिकोवपी आनी शिकपीय हेर भासांतल्या उतरांचो आदार घेतात वा् कांय वेळा कांय संकल्पना अणकारून वा तांची आपणाक दिसता तशी पर्यायी उतरां वापरून काम चलयतात. अशा वेळार समीक्षणांत एकवाक्यताय उरना आनी ती वापरतल्यांचो वैचारीक गोंदळ जांव येता. देखून काळाची गरज वळखून आनी शिकपी, शिकोवपी आनी वाचपी, आस्वादक हांकांय सुलभ जावंचें आनी ल्हव ल्हव रितीन कोंकणी समीक्षणाकय प्रमाणिकरणाचें एक रूप येवचें देखून समीक्षणांतल्या कांय इंग्लीश उतरांक दिल्ली ही कोंकणी भाशेंतली प्रतिउतरावळ.

समीक्षणात्मक लेखन, शास्त्रीय विवेचन आनी विचारांक समृध्द करपाखातीर अशे तरेचें बरप केल्याबगर भाशेकय भारदस्तपणा आनी पकदस्तपणा येना. शणै गोंयबाबांचेय भाशेच्या उदरगतीसंबंदान अशेंच मत्त आशिल्लें. कोंकणी भाशेक भारदस्तपण येवचे खातीर तिचे एके एके खांदयेचो विचार आनी विकास जावप गरजेचें. देखून कोंकणी समीक्षणाचो विकास जावंचो आनी ताचेवरवीं तिका खोलाय येवची ह्या विचारान हे उतरावळीचो प्रपंच मांडला. अभ्यासक आनी विचारवंतांच्या सांगातान सामान्य वाचप्यांकय एखाद्रे आवडिल्ले कलाकृतीची मोलावणी करतना, आस्वाद घेवपाखातीर समीक्षेचें वाचन, बरप करतना, तातूंतल्या परिभाशीक उतरांक लागून आडखळ येवन रसभंग जावंचो न्हय हे खातीर चडांत चड कोंकणीक लागीं

आनी आपलीं दिसपी उतरां वापरपाचो येत्न केला. कांय वर्सां पयलीं गोंय विद्यापीठाच्या कोंकणी विभागात म्हैसूरच्या 'सेंट्रल इन्स्टिटयूट ऑफ इंडियन लँग्वेजीस' हे संस्थेच्या जोड पालवान ह्या विशयाचेर तीन दिसांची एक कार्यशाळा जाल्ली. तेदेवेळार ही उतरावळ संपादकान तज्ञांच्या मुखार मांडिल्ली. तेन्ना तातूंतल्या दर एका उतराचेर भौवटेन भासाभास जावन तीं उतरां मान्य जाल्लीं. तांचीच ही वळेरी. ही वळेरी कांय तेंपा उपरांत 'सुनापरान्तां'तल्यान 2001 ऑक्टोबर सावन सेगीत खिस्तींनी उजवाडाक येताली. जाणकार वाचप्यांनी ती जतनायेन वाचून कांय सुचोवण्योय केल्ल्यो. त्यो मानून घेवन आतां ही उतरावळ पुस्तक रूपान अभ्यासक वाचप्यांच्या मुखार येता, ही खोशयेची गजाल. वाङ्मयाच्या अभ्यासकाकय वाङ्मयाची समीक्षा करतना तिचो आदार जालो जाल्यार ह्या कश्टांचें चीज जालें अशें म्हणपाचें.

ही वळेरी अकारविल्ल्यान केल्या. तातूंत पयलीं कोंकणी उतर आनी उपरांत ताका समांतर अशें इंग्लेज उतर घेतलां. कांय कडेन एका उतराक एक परस चड अर्थ, प्रतिशब्द मेळटात तांचो आसपाव योग्य सुवातेर केला. जाल्यार दुसऱ्या वांट्यांत इंग्लेज उतरां अकारविल्ल्यान घेवन तांचो कोंकणी समांतर शब्द आनी अर्थ दिला.

कोंकणी समीक्षणाची ही पयलीच परिभाशीक उतरावळ जावं येता. ती उजवाडाक हाडपाक गोवा कोंकणी अकादेमीचे अध्यक्ष भौ. पुंडलीक ना. नायक हांणी प्रोत्साहन दिलें देखून हांव तांचे आनी अकादेमीचे उपकार मानतां.

– प्रियदर्शिनी सु. तडकोडकार

8 मे, 2006
सांता-इनेज, पणजी,
तिसवाडी, गोंय

अकादेमीचे वतीन...

'कोंकणी समीक्षणाची परिभाशिक उतरावळ' हें पुस्तक म्हणल्यार कोंकणी समीक्षेच्या दालनांत घातिल्ली एक ल्हानशी भर.

भाशेक वजन लाबून ती धश्टपुश्ट जातली जाल्यार ते भाशेंत समीक्षणात्मक लेखन जावपक जाय. शास्त्रीय विवेचन येवपाक जाय आसनी विचारांक खाण मेळटा अशें तरेचें बरप जावपाक जाय. कोंकणी भाशेचे गिरेस्तकायेचे बाबतींत शणै गोंयबाब हांचेंय अशेंच मत आशिल्लें.

आयच्या काळाची गरज मतिंत घेवन विद्यालयांत – महाविद्यालयांत तशेंच विद्यापिठांत कोंकणी शिकपी विद्यार्थ्यांक तशेंच अध्यापकांक कोंकणी शिकप सुलभ जांवचें देखून ह्या पुस्तकाची रचना केल्या. कोंकणी वाचपी आनी आस्वादक हांकांय ह्या पुस्तकाचो बरो उपेग जातलो. ह्या पुस्तकाक लागून कोंकणीच्या समीक्षणाकूय प्रमाणिकरणाचें रूप येवपाक मदत जातली.

समीक्षणांत येवपी कांय उतरांचें हें संकलन आसा. हें संकलन दोन भागानी आसा. पयल्या भागांत कोंकणी उतरांचो इंग्लीश अर्थ आनी दुसऱ्या भागांत त्याच इंग्लीश उतरांचो कोंकणी अर्थ आस्पावला.

ह्या उतरावळीचें संकलन आनी संपादन करपी प्रा. प्रियदर्शिनी सुधीर तडकोडकार ह्यो गोवा विद्यापीठात कोंकणी विभागात ज्येष्ठ अधिव्याख्याता आसात. मराठी–हिंदी विशय घेवन ताणी मुंबई विद्यापीठाची बी.ए. पदवी जाल्यार मराठी–हिंदी विशय घेवन एम.ए. पदवी जोडल्या. त्यो कोंकणी भाशेंतल्यो एक आघाडीच्यो साहित्य समीक्षक आसात.

कोंकणी साहित्याच्या मळार ह्या पुस्तकाचें स्वागत जातलें अशी आस्त आसा.

पुंडलीक नायक
अध्यक्ष

कोंकणी - इंग्लीश परिभाशा

अ

अग्रलेख	–	editorial
अतिकल्पित	–	chimerical, chemeric
अतिनाट्य	–	melodrama
अतिताय	–	exaggeration, hyperbole
अतिशयोक्ती	–	exaggeration, hyperbole
अतिवास्तव	–	surrealisation
अतिवास्तववाद	–	surrealism
अतिसमीक्षा	–	meacriticism
अतिअद्‌भूत कल्पनाचित्र	–	fantasy
अतिभौतिक	–	metaphysical
अतिभौतिकी	–	metaphysics
अतिरंजित	–	loud over, coloured
अर्थ	–	sense, meaning, significance
अर्थ पुराय	–	meaningfulness
अर्थप्रधान रूप	–	meaningful form, significant form
अर्थनिरूपण	–	interpretation
अर्थबोध	–	understanding
अर्थ वाडोवपी, अर्थ फोडणिशी	–	exegesis
अर्थबोधक टीप, भाश्य	–	gloss
अर्थहीण, अर्थशून्य	–	meaningless
अर्थालंकार	–	trope
अर्थानुवाद, अन्वयार्थ	–	paraphrase
अधिव्याख्यातो	–	lecturer
अधिष्ठाता	–	dean
अध्यात्मशास्त्र	–	metaphysics

अधिकृतताय	-	authenticity
अध्यात्मकाव्य	-	metaphysical poetry
अध्याय	-	chapter
अनुप्रास	-	alteration, main rhyme
अनुकरण कला	-	initiative art
अनुकरण/अनुकृती-सिध्दांत	-	doctrine of mimesis
अनुभवपूर्व	-	a prior
अनेकार्थताय	-	ambiguity
अणकार	-	translation
अणकारीत, अनुवादीत	-	translated
अणभव	-	experience
अपपाठ	-	misreading
अप्रस्तुताय	-	irrelevance
अभिजात	-	classic
अभिजातवाद	-	classism
अभिजातवादी	-	classicist
अभिव्यक्ती	-	expression, ariculation
अस्तमती, अस्तन्त	-	western
अस्तित्व; अस्तित्वपण; अस्तित्वताय	-	existance
अलंकार	-	figure of speech, embellishment
अलंकृत प्रतिमा	-	icon
अलंकार शास्त्र	-	rhetoric
अलंकार शास्त्रीय समीक्षा	-	rhetorical criticism
अलंकारीक शैली	-	ornate style
अक्षर	-	syllable
अक्षर गणवृत्त	-	syllabic verse
अक्षर लोप	-	conraction crasis

अलौकीक	–	supernatural
अत्यंयमक	–	endrhyme
अपप्रयोग	–	solecism
अतिहांवपण	–	super ego
अबोध	–	unconscious
अभिनय	–	acting
अभिनेय	–	actable
अभिजातवाद	–	classicism
अभिप्राय	–	opinion
अभिरूची	–	taste
अभ्युपगम	–	hypothesis
अमूर्त	–	abstract
अमूर्त कला	–	abstract art
अमूत शैली	–	abstract style
अलिप्तताय	–	disinterestedness
अवचेतन	–	subconscious
अस्तित्ववाद	–	existentialism
अशिश्ट	–	vulgar
अशिश्टताय	–	vulgarity
अश्लिलताय	–	obscenity
असैमिक	–	non-natural
अवकाश	–	space
अवस्वर (प्रकरण, अध्याय)	–	chapter
अर्विल्लें	–	modern
अर्विल्लेंपण	–	modernism
अहंकार	–	ego, egoism
असंज्ञानक	–	collective unconscious

आ

आकळन, आकलन	-	comprehension
आकाशभाषित (आपउलोवप, स्वगत)	-	soliloguy
आकृतिबंद	-	form, pattern
आकृतिवाद	-	formalism
आकृतिवादी	-	formalist
आख्यायिका (उपाख्यान, गजाल)	-	ancedote, legend
आघात	-	stress
आत्मकेंद्री	-	egocentric
आत्मचरित्र	-	autobiography
आपजीण	-	autobiography
आत्मवृत्त	-	autobiography
आत्मनिवेदन	-	confession
आत्मनिश्ठ	-	subjective
आत्मनिश्टताय	-	subjectivity
आत्मनिश्टा	-	sincerity
आत्माविश्कार	-	self expression
आदर्शवाद	-	idealism
आदर्शीकरण	-	idealisation
आदिबंध	-	prototype
आदिम	-	primitive
आदिमकथा	-	myth
आदिम रूपनिश्ट समीक्षा	-	archetypal criticism
आधारग्रंथ	-	source book
आधुनिक	-	modern
आधुनिकताय	-	modernity

आधुनिकतावाद	– modernism
आनंदवनभुवन	– utopia
आभास	– illusion
आविश्कार	– expression
आविश्कार कळा (शब्दकळा)	– idiom
आविश्कारवादी	– expressionist
आवृत्ती	– edition
आशय	– matter, content
आशय विश्लेशण	– content analysis
आशयसूत्र	– theme
आत्मिक	– spiritual
आस्पावणी	– contents

इ

इतिहास	– history
इतिहासनिश्ट समीक्षा	– historical criticism
इतिहास लेखन शास्त्र	– histiography
इतिहासिकपण	– historicity
इतिहासिक नवलिका	– historical novel
इंद्रियनिश्ट	– sensual

उ

उत्कटताय	– intensity
उत्कंठा	– suspense

उत्कर्श	–	climax
उत्पत्ती	–	genesis
उत्पत्ती सिध्दांत	–	genetic theory
उत्स्फूर्त	–	spontaneous
उत्स्फूर्तताय	–	spontaneity
उदात्त	–	sublime
उदात्तीकरण	–	sublimation
उद्दीश्ट	–	intension
उन्नयन	–	sublimation
उपकथानक	–	subplot
उपपत्ती	–	theory
उपमा	–	simile
उपमान	–	vehicle, resemblance
उपमेय	–	tenor, comparable with
उपयोजन/उपयेवजण	–	application
उपरोध	–	irony
उपहास	–	satire

ए

एकटुकें कथानक	–	single plot
एकटुके संविधानक	–	single plot
एकपात्री नाटक	–	monodrama
एकरूप (अभिन्न, समरूप)	–	identical
एकसारके	–	identical
एकरूपताय	–	uniformity

एकसुरीपण	–	monotony
एकवट	–	unity
एकवट तिकळें, त्रयी (त्रैक्य)	–	three unities, trinity
एकविणी	–	intergretedness
एकांगीपण	–	one sidedness
ऐतिहासिक नवलिका	–	historical novel
ऐंद्रियिक, ऐंद्रिय	–	sensory, sensuous
औचित्य	–	decorum, propriety

क

कथा	–	story, tale, anecdote
कथन	–	narration
कथात्मक काव्य	–	narrative poetry
कथानक	–	plot
कथापट (कथाचित्र)	–	feature film
करणी/कृती	–	action, work
करणैक्य/कृतैक्य	–	unity of action
करुण	–	pathetic
करुणा, काकुळटी	–	pity
कला	–	art
कलाकृती	–	work of art
कलागूण	–	artistic quality
कलातंत्र	–	art technique
कलात्मक अंतर/भेद	–	aesthetic difference
कलात्मक गुणवत्ता	–	artistic merit

कलात्मक भेद	–	aesthetic attitude
कलात्मक निर्मणी	–	artistic creation
कलात्म सोबीतकाय	–	artistic goodness
कलात्म मनोवृत्ती	–	artisic temperament
कलात्मक माडावळ	–	artistic layout
कलात्मक मोलावणी	–	aesthetic evaluation
कलापद	–	emblem
कलारूप	–	art form
कल्पना	–	idea, imagination
कल्पनानिश्ट	–	imaginative
कल्पनाम्य	–	romantic
कल्पना विश्व	–	fantacy
कल्पनाशक्त	–	imagination
कल्पित	–	fictitious, imaginary
कविसंकेत	–	poetic convention
कवि स्वतंत्रताय	–	poetic licence / freedom
कसवटी/कसोटी	–	criterion
कळाशी	–	workmanship
काकुळटी	–	pathos
कारण	–	cause
कारस्थान	–	intrigue
कारागिरी	–	craftsmanship
कार्यसत्र	–	workshop
काव्यकृति	–	poetic composition
काव्य-नाट्य	–	poetic justice
काव्यगत सत	–	poetic truth
काव्य नाटक	–	poetic drama

काव्य मोल	–	poetic value
काव्य शास्त्र	–	poetics
काव्य संकेत	–	poetic convention
काव्यांतली शब्दकळा	–	poetic diction
काव्यांतली पद-येवजण	–	poetic diction
काव्यात्मक	–	lyrical, poetic
काव्यात्मक अणभव	–	poetic experience
काव्यात्म नवलकथा	–	poetic novel
काव्यानुभूती	–	poetic experience
काव्यात्मक न्याय	–	poetic justice
काळखंड	–	period, span
कुवाडें	–	riddle, puzzle
कुळगाथा	–	saga
कुळ-सारकाय	–	family resemblance
कोटी	–	wit/ category, level
कोप	–	fury
कोश	–	dictionary, vocabulary

ख

खलनायक	–	villain
खेळ	–	play show
खंड	–	volume
खंडन	–	rebuttal

ग

गती	–	tempo
गद्य	–	prose
गद्यकाव्य	–	prose poem
गीत	–	song, lyric
गुण	–	quality
गुणवत्ता	–	merit
गुणवाचक अर्थ	–	connotation
गुणात्मक	–	qualitative
गुढ काव्य	–	mystic poetry
गुढ वाद	–	mysticism
गोडी, गोडसाण (रस)	–	interest
गंड (अहंगंड, न्यूनगंड)	–	complex

घ

घटक	–	part
घटना	–	event, anecdote
घडणूक	–	incident
घडण	–	formation
घाट	–	form
घटित	–	fact
घोशणा	–	slogan

च

चरित्र	–	biography
चर्चा सत्र (परिसंवाद)	–	seminar
चर्चाप्रधान नाटकं	–	discussion play
चिकित्सक आवृत्ती	–	critical edition
चिकित्सक तुळा	–	critical comparison
चिकित्सक मोलावणी	–	crtitical evaluation
चिंतन	–	contemplation
चिंतन शक्त	–	contemplative faculty
चिंतनशील काव्य/कविता	–	meditative poetry/poem
चित्रकथा-माळ	–	comics
चित्रण, चितारप	–	delineation
चिन्न/कुरु	–	sign, symbol
चेतक	–	stimulus
चेतन	–	stimulation
चेतनवाद	–	animism

छ

छाया नाटक	–	shadow play
छंद	–	meter
छंदशास्त्र	–	prosody
छंदात्मक रचना	–	metrical structure

ज

जडवाद – materialism
जाणविकाय – consciousness

ट

टिपण – note
टिपणी – annotation
टिपो – annotations
टिपो बरोवप – annotate, annote
टिका – criticism
टिकाकार – critic
टिकाशास्त्र – principles of criticism, theory of criticism

त

तर्क – reason
तकदुश्ट – fallacious
तर्कनिश्ट/शुध्द – logical
तटस्थ – disinterested
तटस्थताय – disinterestedness
तटस्थ निवेदक – detached narrator
तत्व – canon
तळटीप – foot note

त्रयी (त्रैक्य) – trilogy
ताण – tension
तात्पर्य – moral
तार्किक अनुभववाद – logical positivism
तीन म्हयनाळें/त्रैमासिक – quarterly
तुळात्मक समीक्षा – comparative criticism
तुळात्मक साहित्यभास – comparative literature stusy
तंत्र – technique

द

दर्शन – vision, philosophy
दर्शनिका – gazetteer
दादावाद – dadaism
दिग्दर्शक (निर्देशक) – director
द्विपदी – couplet
दीर्घकथा – long-short story
दीर्घनिबंद (प्रबंध, प्रबंधिका) – treatise
दुखान्त – unhappy ending
दुखात्मिका (शोकात्मिका) – tregedy
दुर्बोधताय – unintelligible / obscurity
दैवदुर्विलास – tragic irony
दैवी – divine
दैवती करण – apothesis
दोट्टी कथानक/संविधान – double plot
दोलामुद्रित – in cunabula

दोन म्हयनाळें (द्वैमासिक)	-	bi-monthly
दंतकथा	-	legend
द्वंद्वगीत	-	duet

ध

धवाडेंपण	-	burgeois

न

नट (अभिनता)	-	actor
नटी (अभिनेत्री)	-	actress
न-नाटक (न-नाट्य)	-	anti play
न-नायक	-	anti hero
नव-अभिजातवाद	-	new-classicism
नवलकथा	-	novel
नवय अभिजात	-	neo classic
नाट्य	-	drama, play
नाट्यकला	-	dramatic art
नाट्यगत कृतिसत्र	-	dramatic workshop
नाट्यगत उत्कंठाय	-	dramatic suspense
नाट्यगत परावृत्ती	-	dramatic reversal
नाट्यगत एकवट	-	dramatic unity
नाट्यगत काळ	-	dramatic time
नाट्यगत वास्तवाभास	-	dramatic illusion
नाट्यगीत	-	dramatic lyric

नाट्यतत्व	–	dramatic element
नाट्यरूप	–	dramatic form
नाट्यशास्त्र	–	dramatics
नाट्यशैली	–	dramatic style
नाट्यसंकेत	–	dramatic convention
नाट्यसंघर्श	–	dramatic conflict
नाट्यसंरचना	–	dramatic structure
नाट्यसंहिता	–	script
नाट्यीकरण	–	dramatization
नाट्यकर्मी	–	dramatist
नांदी	–	benedictory verse; prais of a deity
नाट्यरूपकार	–	play form; play wright
नाद	–	sound
नादप्रतिमा	–	sound image
नादमधुरताय / माधुर्य	–	euphony
नायक	–	hero
नायिका	–	heroine
निमित–कारण	–	efficient cause
नागर	–	urban
निकश	–	criterion
निर्मणी	–	creation
निर्मितीक्षम प्रविणताय	–	talent
नियतकालीक	–	periodical
निर्यमकपद	–	blank verse
निवेदक	–	narrator
निवेदनात्मक	–	narrative
निवेदक तांक/क्षमता	–	communicative ability

निश्कर्श	–	conclusion
नीतीवाद	–	moralism
नीतिकथा	–	fable
नीतिमुल्य	–	ethical values
नीतिशास्त्र	–	ethics
नृत्यनाट्य	–	balley
नेपथ्य	–	settings
निवेदन शैली	–	narrative style

प

पटकथा	–	scenario
पठण	–	reading
पड्डो	–	curtain
पत्रिका	–	journal
पध्दत	–	mode, system
पत्ररूप नवलकथा	–	epistolary novel
परिभास	–	idiom, terminology
परिशिश्ट	–	appendix
परिश्करण	–	revision
परीकथा	–	fairy tale
परीसंवाद	–	symposium
परीक्षण	–	review
पलायनवाद	–	escapism
पर्थावणी	–	repetition
पर्थून प्रत्यय	–	evocation
पाठ	–	text

पाठचिकित्सा	–	textual criticism
पाठभेद	–	variant
पात्र	–	character
पालक	–	stage
पालुपद	–	refrain, chorus
पुनर्निर्मणी	–	recreation
पुनमद्रण	–	reimpression, reprint
पुनरूक्ति	–	tautology
पुनरूकतवदाभास	–	seeming tautology
पुरवणी	–	addendum
पुरा	–	myth
पुराणकथा	–	myth
पुराणसाहित्य	–	mythology
पुराय उठाव	–	high relief
पुस्तिका	–	booklet
पूर्व नाटिका	–	curtain raiser
पोटभरू लेखन	–	potboiler
पोट-विभाग	–	sub-section
पोत	–	texture
पोरकारीय	–	nonsense
पंडिती	–	academic, scholastic
प्रकरण	–	chapter, topic
प्रत	–	copy
प्रत्यय	–	impression
प्रबंध	–	thesis
प्रवचन	–	homily
प्रकार	–	form, type

प्रचार	–	propaganda
प्रचारकी साहित्य	–	propagandist literature
प्रणाली	–	system
प्रपाठक	–	reader
प्रभाव	–	effect, impression
पभावचिंता	–	anxiousness, anxiety of influence
प्रमाण	–	standard, authority, proportion
प्रमाणक	–	norm
प्रमाण ग्रंथ	–	authority book
प्रमाणबध्दताय	–	analogia
प्रमाणसूत्र	–	canon
प्रमाणित पाठ	–	authorised edition
प्रमाणबध्द	–	proportionate
प्रकाशन तपशील	–	imprint
प्रकृतिधर्म	–	ethos
प्रक्रिया	–	process
प्रतिक्रिया	–	reaction
प्रतिरूप	–	representation
प्रतिलेख	–	transcript
प्रतिकात्मक कळा	–	symbolic art
प्रतिकात्मक नवलकथा	–	symbolic novel
प्रतिकात्मक कृती	–	symbolic action
प्रतिकात्मक वाङ्मय	–	symbolic literature
प्रतिकीकरण	–	symbolisation
प्रतिनायक	–	antogonist
प्रत्यय	–	impression
प्रथमपुरूशी निवेदक	–	first person narrator

प्रथमपुरूशी निवेदन	–	first person narration
प्रादेशीक	–	regional
प्रादेशिकताय	–	regionalism
प्रदेशवर्णन	–	topography
प्रातिनिधिक झेलो	–	anthology
प्रबंधसार	–	synopsis
प्रबंधिका	–	dissertation
प्रबोधन	–	enlightenment
प्रयोग	–	act
प्रयोग नाटक	–	experimental play
प्रवचन	–	homily
प्रायोगिक रंगमाची	–	experimental theatre
प्रवेश	–	scene
प्रसाद	–	lucidity, clarity
प्रसंग	–	situation
प्रसंगचित्र	–	illustration
प्रसंगचित्रकला	–	art of illustration
प्रसंगनिश्ट उपरोध	–	irony of situation
प्रसंगनिश्ट सुखात्मिका	–	comedy of situation
प्रसंगमाळ	–	sequences
प्रश्नालंकार	–	questionneaire
प्राध्यापक	–	professor
प्रास	–	rhyme
प्रासंगिक काव्य/पद/कविता	–	occasional poetry
प्रास्ताविक	–	foreward, preface
प्रक्षिप्त	–	spurious
प्रक्षिप्त भाग	–	interpolation

प्रक्षेप	–	interpolation
प्रक्षेपण	–	projection
प्रेरक हेत	–	motivation
प्रेक्षक	–	spectator
पृथक्करण	–	analysis

फ

फटकिरें (अर्धसत्य)	–	pseudo
फटकिरी तुस्त	–	anti phrasis
फाटसुरी	–	precedence
फार्स	–	farce

ब

बालरंगमाची	–	children's theatre
बोध	–	cognition
बोध कविता	–	dilactic poem
बोली (मोड)	–	dialect
बोल भास	–	colloquial language
बोधकथा	–	a table, a moral table
बोध वाक्य	–	motto, rubric title
बेथाव	–	baseless
बौध्दिक जाण	–	rationalistic consciousness
बौध्दिक क्षमता/तांक	–	mental capability
बंध	–	pattern

बांगरपण	–	flamboyant
बांदावळ	–	construction
बांदिलकी	–	commitment

भ

भक्तिभाव/गीत	–	devotional poetry/song
भडक	–	florid
भपकेबाज शैली	–	flamboyant style
भर	–	emphasis
भरतवाक्य	–	epilogue
भविश्य सुचोवणी	–	prophecy
भव्योदात्तशैली	–	grand style
भव्योदात्त	–	sublime
भव्योदात्तताय	–	sublimity
भाबडो	–	naive
भावकविता/गीत	–	lyric
भावकाव्यात्मकताय	–	lyricism
भाव नवलकथा	–	lyrical novel
भावना	–	emotion
भाशाबंद	–	linguistic form
भाश्य	–	commentary
भाश्यकार	–	commentator
भ्रामक	–	fallacious
भंय	–	horror
भंय-कथा	–	horror story

भंय-नवलकथा	–	horror novel
भंय-नाटक	–	horror play

म

मतप्रणाली	–	doctrine
मध्यमवर्ग (धवाडो)	–	bourgeois
मध्यमवर्गीय (धवाडी)	–	bourgeios
मनशीक कल्याण	–	human welfare
मनोगंड	–	complex
मनोविकृताय	–	morbidity
मनोवृत्ती	–	temperament
मनीसपण	–	humane
मनस्थिती	–	mood
मनोविश्लेशण	–	psychoanalysis
मध्ययुगीन	–	medievel
मध्ययमक	–	internal/crossed/middle rhyme
मार्क्सवादी समीक्षा	–	marxist criticism
मातृगंड	–	oedipus complex
माथाळो	–	heading, caption, title
माध्यम	–	medium
मानससमीक्षण	–	psycho analytical criticism
मानदंड	–	standard
मान्यप्रयोग	–	usage
मास्क (मुखेश नाट्य- एक नाटक प्रकार)	–	masque
म्हयनाळें	–	monthly, magazine

मांडावळ	–	arrangement
म्हण	–	proverb
महाकाव्य	–	epic
महाकाव्यात्मक नवलकथा	–	epic novel
म्हात्मताय	–	greatness
मानुशीकरण	–	personification
मिश्ररूपक	–	mixed metaphor
मुक्तछंद	–	free verse
मुक्त पद	–	free verse
मुक्त प्रतिमा	–	free image
मोनें नाटक / मुमकें नाटक	–	pantomine
मूर्त	–	concrete
मूर्त फोडो	–	iconociast
मूर्त विज्ञान	–	iconology
मूर्त विद्या	–	iconography
मूल्य/मोल संकल्पना	–	value - concept
मूल्य निकश	–	value criterion
मुदली	–	primal
मुळावें आविश्करण	–	source
मुळावी आदिमकथा	–	monomyth
मुळावी पाठावृत्ति	–	original version
मुळावी संहिता	–	basic text
मुळावो पाठ	–	basic text
मोलांवणी	–	melodrama
मेलोड्रामा	–	evaluation

य

यमक	–	rhyme
यवनिका	–	curtain
युग	–	age, period
युगवृत्ती	–	time spirit
युक्तिवाद	–	argument
युटोपिया (आनंदवन भुवन)	–	utopia

र

रचनातंत्र	–	mechanism
रसग्रहण	–	appreciation
रसानुभव	–	aesthetic experience
रसास्वाद	–	appreciation
रहस्यकथा	–	mystery fiction
रहस्यनाटक	–	mystery play
रहस्य–नवलकथा	–	mystery novel
राजकवी	–	court poet / laureate
रूबाई	–	rubbaih
रूप	–	form / pattern
रूपक	–	allegory, metaphor. feature (AIR)
रूपककथा	–	allegory
रूपकात्मक	–	allegorial
रूपकार/रूपांतरण	–	adaptation
रूपरेशा	–	outline
रूपवाद	–	formalism

रूपविडंबन	–	caricature
रंगमाची	–	theatre, stage
रंगसुचोवणी	–	stage direction
रंगावृत्ती	–	acting edition, stage version
रंगप्रतिमा	–	colour image
रंगमाचयेवेलो देखावो	–	set

ल

ललित कला	–	fine art
ललित बरोवप / साहित्य	–	imaginative literature
लघुकथा	–	story, short story
लघु नवलकथा	–	short novel, novelette
लघुचित्र/कृती	–	miniature
लय	–	rhythm
ललित निबंद	–	essay, personal essay
लक्ष्यार्थ	–	connotation
लक्षण	–	characteristic
लालित्य	–	grace
लाक्षणिक	–	figurative
लागणूक	–	committment
लिपी	–	script
लिप्यंतर	–	transliteration
लेखक	–	author, writer
लोककथा	–	folk story
लोककथा गीत	–	folk narrative song

लोकजीण	–	folk life
लोकदेवता	–	folk deity
लोकनाट्य	–	folk drama, play
लोकवेद	–	folk literature
लोक संस्कृताय	–	folk culture
लोकाविश्कार	–	folk expression

व

वक्तृत्व	–	oratory
वर्णन	–	description
वर्णनात्मक	–	descriptive
वस्त	–	object
वस्तुनिश्ट	–	objective
वस्तुनिश्टताय	–	objectivity
वस्तुस्थिती	–	fact
वाच्यार्थ	–	referential meaning
वातावरण	–	milieu, atmosphere
वासना	–	passion, (to long for)
वास्तवताय	–	reality
वास्तव-नवलकथा	–	realistic novel
वास्तववाद	–	realism
वास्तव सुखांतिका	–	realistic comedy
विडंबन	–	parody
विदग्ध (साहित्य)	–	long living
विदग्धताय (साहित्यातली)	–	long living beauty

विदुशक	–	a clown, a buffoon, a fool
विद्रोही साहित्य	–	literature of protest
विधिगीत	–	ritual song
विफलताय	–	frustration
विनोद	–	humour
विनोदबुध्दी	–	sense of humour
विनोदी नवलकथा	–	humourous novel
विनोदी नाटकुलें	–	skit
विराम	–	pause
विरुध्दार्थी शब्द	–	antonym
विरूप/विद्रूप	–	grotesque
विरोध	–	contrast
विरोधाभास	–	paradox
विवेक	–	reason
विशयांतर	–	digression
विशुध्दकला	–	pure art
विशेशांक	–	special issue
विसंगत	–	incongruous
विसंगती	–	irrelevance
विसंवाद	–	dissonance
विसंवादी	–	disordant
विस्तार	–	elaboration
विज्ञानकथा	–	science fiction
वेग	–	tempo
वेदी	–	platform
वेंगण	–	intergity, uniformity
वेशभूशा	–	costume

वेश्टनलेख	–	blurb
वैश्विक	–	universal
वृंद	–	chorus
वृत्त	–	meter
वृत्तचित्र	–	documentary
वृत्ती	–	attiude, spirit
व्यवस्था	–	system
व्यक्तिचित्रण	–	characterisation
व्यक्तिनिश्ट	–	subjective
व्यक्तिनिश्टताय	–	subjectivity
व्यक्तिमत्व	–	personality
व्यक्तिरेखा	–	character
व्यासपीठ	–	platform
व्यंगचित्र	–	cartoon
व्यंग्यार्थ	–	suggestion
व्यंजना	–	suggestion
व्युत्पत्ती	–	etymology, derivation
व्युपत्तिशास्त्र (शब्दशास्त्र)	–	etymology

श

शक्यताय	–	possibility
शब्दकळा	–	idiom
शब्दकोश	–	dictionary
शब्दचित्र	–	sketch. word picture. caricature
शब्दबंबाळ	–	prolir, vorbose

शब्दभांडार/शब्द कोठी	–	vocabulary
शब्दांयेवजण	–	phraseology
शब्दशा	–	verbatim
शब्दशा अणकार	–	meta phrase
शब्द संदभसूची	–	concordance
शब्दसूची	–	index, verborum
शब्दार्थसूची	–	glossary
शाब्दिक खेळ	–	quibble, word play
शिटूकसाण	–	sensibility
शिक्षणशास्त्रीक	–	pedagogic
शीघ्ररचना	–	improvisation
शुध्दलेखन	–	orthography
शुध्दीपत्र	–	erratum
शैली	–	style
शैली विचार	–	stylistics
शैली विडंबन	–	parody
शैली विज्ञान	–	stylistics
शोकगीत	–	lament, elegy
शोकनाट्य	–	tragedy
शोक-सुखात्मिका	–	tragi-comedy
शोकात्मक उपरोध	–	tragic irony
शोकात्म जाणविकाय	–	tragic sense
शोकात्म दर्शन	–	tragic vision
शृंगारिक	–	erotic
श्रुतिका (नभोनाट्य)	–	radio drama / play

स

सर्ग	–	canto
सर्जन (सर्जनाचें विस्तृतपणान गिन्यान दिवप)	–	pro-creation
सर्जनशील लेखन	–	pro-creative writing
सर्जनशील समीक्षा	–	creative criticism
सत्	–	being
सत्व	–	essence, spirit
सपनाळ / अवसळी अवस्था(आनंदवन भुवन)	–	utopian
सप्रमाण	–	valid
सप्रमाणताय	–	validity
सभावित	–	normal
समकालीन	–	contemporary
समकालीनताय	–	contemporaneity
समग्रचित्रण	–	panorama
समग्र	–	in totality
समग्रदर्शन	–	panorama
समतोल	–	balance, equilibrium
समप्रमाण	–	symmetrical
समाजशास्त्री नवलकथा	–	sociological novel
समाजशास्त्री समीक्षण	–	sociological criticism
समानार्थी शब्द	–	synonym
समारोप	–	peroration
समीक्षक	–	critic
समीक्षण	–	criticism
समीक्षा विचार	–	criticism
सहनकाय	–	pristime

सहजस्फूर्त (अंतस्फूर्त) – intutive
सहानुभूती – sympathy
सादारण – general
सादेपण – simplicity
सातोळें – weekly
सापेक्ष – relative
सामान्य – normal, general
सामासिक – compound formation
सार – epitome, summary
सार्थ – meaningful
सांवत्सरिक – yearbook
साहसकथा – adventure story
सासणिक (अमर) – immortal
साहित्य – literature
साहित्य प्रकार – form of literature, genre
साहित्य विचार – principles of criticism
साहित्यशास्त्र – poetics
साहित्य समीक्षा – literary criticism
साहित्यिक चरित्र – literary biography
साळंकृत – ornate
सिध्दांत – doctrine, theory, thesis
सुखात्मिका – comedy
सुधारित आवृत्ती – revised edition
सुबोधताय – lucidity
सुलभीकरण – simplification
सुलेखनकला – calligraphy
सुस्पशटता – clarity

संस्कृत	–	urbane
सुसंगती	–	coherence
सुक्षीम	–	subtle
सूक्त	–	hymn
सूचकताय	–	suggestiveness
सूची	–	index, catalogue
सेंद्रिय	–	organic
सेंद्रिय एकवट	–	organic unity
सेंद्रिय कथानक	–	organic plot
सैधान्तिक समीक्षा	–	theoretical criticism
सौंदर्यभावना	–	aesthetic emotion
सौंदर्यमोमांसा (सौंदर्य–शास्त्र)	–	aesthetics
सौंदर्यवाद	–	romanticism
सौंदर्यमोल	–	aesthetic value
सौंदयमोलावणी	–	aesthetic evaluation
संकलन	–	editing
संकल्पन	–	conception
संकल्पना	–	concept
संकेत	–	convention
संकेतचित्र	–	icon
सांगीतक	–	opera
संगीतनाटक	–	musical drama
संघर्श	–	conflict
संतचरित्रलेखन	–	hagiography
संदर्भ	–	reference, context
संदर्भ ग्रंथसूची/आदारावळ	–	bibliography
संदर्भ नोंद	–	documentation

संबोधगीत (लघुकाव्य)	–	ode
संज्ञा	–	term
संज्ञाप्रवाह	–	stream of consciousm
संप्रदाय	–	school
संरचना	–	structure
संवाद	–	dialogue, communication
संविधानक	–	plot
संवेदन	–	sensation
संवेदनक्षमताय	–	sensibility/sensitivity
संवेदनशील	–	sensitive
संश्लेशण	–	synthesis
संशोधित पाठ	–	crtitical recension
संश्लेषणात्मक	–	esemplastic
संहिता	–	script, text
संक्षेप	–	precis, abbreviation
स्तबक	–	collection, cluster, anthology
स्त्रीवाद	–	feminism
स्व	–	self
स्वात्मरूप-संबंध	–	reaching in
सृजन	–	creation
स्वप्नवास्तव	–	utopia

ह

हातबरप (मूळ हस्तलिखित)	–	manuscript
हायकू	–	haiku
हांसो	–	laughter

हितसंबंद	–	interest
हिंसा	–	violence
हिंसाचार	–	violence
हेत	–	intention, purpose
हेतुपुर्णताय	–	purposiveness
हेरकथा	–	spy story
हौशी रंगमाची	–	amature theatre

इंग्लीश - कोंकणी परिभाशा

A

abnormal	-	असभावीक
absract	-	अमूर्त
abstract	-	अमूर्त कला
abstract expression	-	अमूर्त आविश्कार
abstract image	-	अमूर्त प्रतिमा
abstract poem	-	अमूर्त कविता
abstract style	-	अमूर्त शैली (चित्रकला)
abstract qaulity	-	अमूर्त गूण
abstraction	-	अमूर्तीकरण
academic poet	-	पंडीत कवी
academic criticism	-	पंडिती साहित्य समीक्षण
act	-	अभिनय करप
actable	-	अभिनेय
acting	-	अभिनय
acting edition - stage version	-	रंगावृत्ती
action song	-	अभिनय गीत, कवन, पद
actor, thespian	-	अभिनेतो
actress thespian	-	अभिनेती
adage - proverb	-	म्हण, ओंपार
address	-	अभिभाशण
adaptation	-	रूपकार, रूपांतर
addendum	-	पुरवणी
adventure story	-	साहसकथा
aesthetic	-	सौंदर्यशास्त्रीय
aesthetics	-	सौंदर्यशास्त्र

aesthetic attitude – सौंदर्यदृष्टी / वृत्ती
aesthetic emotion – सौंदर्यभावना
aesthetic experience – रसानुभव
aesthetic movement – कलावादी चळवळ
aesthetic value – सौंदर्यमोल
aim – मोख
agnosticism – अज्ञेयवाद
age - period – युग
allegory, metaphor, – रूपक
feature (AIR) - रूपककथा
allegory – रूपककथा
allegory – अन्योक्ति, अलंकार
allegorical – रूपकात्मक
a-logical – तर्कनिरपेक्ष / अतार्किक
amateur theatre – हौशी रंगमाची
amaturish – अमुरपिको
ambiguity – संदिग्धताय
analogia – प्रमाणबध्दताय
analysis – पृथक्कण, विश्लेशण
anecdote – घडणूक, प्रसंग
antagonis – प्रतिनायक
annexure – जोडपत्र
antonym – विरूध्दार्थी शब्द
anti hero – न-नायक
antiphrasis – फटकिरी तुस्त
anti-play – न-नाटक
anthology – प्रातिनिधीक झेलो / स्तवका

applied criticism	–	उपपत्तीनिश्ट समीक्षा
applied criticism	–	उपयेवजीत समीक्षा
applied linguistics	–	उपयेवजीत भाशे विज्ञान
apriori	–	अणभवाआदलो
appreciation	–	रसास्वाद
appreciation	–	रसग्रहण
appendix	–	परिशिश्ट
attitude-spirit	–	वृत्ती
authentic	–	अधिकृत
authenticiy	–	अधिकृतताय
authorised version	–	अधिकृत पाठ
argument	–	युक्तिवाद
arrangement	–	मांडावळ
art film	–	कला सिनेमा
art for arts sake	–	कलेखातीर कला
art of illustration	–	प्रसंग चित्रण कला
art theatre	–	कलाप्रधान रंगमाची
article	–	लेख, उपपद
artificialty	–	अवास्तवताय
arena stage	–	पाटांगणी नाटकघर
author - writer	–	लेखक, बरोवपी
authority	–	प्रमाणग्रंथ
authorised edition	–	प्रमाणित पाठ

B

balance	–	समतोल
ballet	–	नृत्यनाट्य
baroque	–	बारोक (अति अलंकृत शैली)
basic text	–	मुळावो पाठ, मुळावी संहिता
benedictory verse	–	नांदी
bibliography	–	संदर्भग्रंथसुची, आदारावळ
bibliography	–	ग्रंथवर्णनशास्त्र
bibliography	–	ग्रंथसूची
bibliographical criticism	–	चरित्र समीक्षा
bibliographical novel	–	चरित्र नवलकथा
bi-monthly	–	दोन म्हयनाळें
blank verse	–	निर्यमक पद
blurb	–	वेश्टन लेख
booklet	–	पुस्तिका
bourgeios	–	मध्यमवर्ग, मध्यमवर्गीय
bucolic - pastoral	–	जानपद

C

cacography	–	अशुध्दलेखन/बरवप
calligraphy	–	सुलेखनकला
canon	–	प्रमाणसूत्र
canto	–	सर्ग
cartoon	–	व्यंगचित्र
caricature	–	रूपविडंबन

catalogue	-	सूची
category	-	कोटी
chapter	-	आवेस्वर/स्पर, अध्याय, प्रकरण
character	-	व्यक्तिरेखा
characteristic	-	लक्षण
characterisation	-	व्यक्तिचित्रण
characterisation	-	स्वभावचित्रण
character-sketch	-	स्वभावचित्र
chatharsis	-	विरेचन
children's theatre	-	बालरंगमाची
chorus	-	वृंद, पंगड
classicism	-	अभिजातवाद
classic	-	अभिजात साहित्य
clarity	-	सुस्पश्टताय
clown, buffoon, frol	-	विदूशक
cognition	-	बोध
cognative meaning	-	ज्ञानात्मक अर्थ
coherence	-	सुसंगती
colonist	-	वसाहतवादी
colonisism	-	वसाहतवाद
colour image	-	रंगप्रतिमा
collection	-	स्तबक, झेलो, संग्रह, वेंचे
colloquial language	-	रंगभार
comedy	-	कॉमेडी, हांसौणो खेळ, सुखांतिका
comedy of situation	-	प्रसंगनिश्ट सुखात्मिका
comics	-	चित्रकथामाळ
comment	-	अभिप्राय, भाश्य, टिपणी

commentary	–	धांवत वर्णन
commentator	–	भाश्यकार
commitment	–	बांदिलकी
communication	–	सुसंवाद
comparison	–	सर, तुळा
complex	–	मनोगंड
complication	–	घुस्पागोंदळ
comprehensive	–	सर्वसमावेशकताय
concept	–	संकल्पना
conception	–	संकल्पन
conclusion	–	निश्कर्श
concordance	–	शब्दसंदर्भसूची
concrete	–	मूर्त
conflict	–	संघर्श
connotation	–	लक्ष्यार्थ
contemporary	–	समकालीन
contemporaneity	–	समकालीनताय
contemplative attitude	–	चिंतनशील वृत्ती
contrast	–	विरोध
contradiction	–	परस्पर विरोध
costume	–	वेशभूशा
convention	–	संकेत, प्रथा
conventional definition	–	चालंत व्याख्या
copy	–	प्रत
couplet	–	द्विपदी
court poet, laureate	–	राजकवी
creation	–	निर्मणी

creation - सृजन
creative - सृजनशील
creative criticism - सर्जनशील समीक्षा
creative writing - सर्जनशील लेखन
criterion - वरकुल, कसवटणी
critic - समीक्षक
critical recension - संशोधित पाठ
criticism - साहित्यविचार
criticism - समीक्षण, समीक्षा विचार
criticism - समीक्षा, आलोचना
curtain raiser - पूर्वनाटिका
curtain raiser - जोड नाटकुले

D

dadaism - दादावाद
darkage - काळखांयुग
dramatic irony - नाटय उपरोध, नाट्यव्यंग
dean - अधिष्ठातो
decade - दशक
decadence - अवनती
decadent period - अवनती काळ
decorum, propriety - उचितताय
definition - व्याख्या
delight - आल्हाद
derivation - व्युत्पत्ति/त्ती
description - वर्णन

devilish	–	आसुरी
devotional poetry/song	–	भक्तीकाव्य / गीत
dialogue, communication	–	संवाद
diary	–	दिसपटी
dictionary,	–	शब्दकोश
didactic poem	–	बोधकविता
digression	–	विशयांतर
dilects	–	मोडी
dimention	–	तासां
discovery, recognition	–	अभिज्ञान
discriptive	–	वर्णनात्मक
disordant	–	विसंवादी
dissertation	–	प्रबंधिका
dissonance	–	विसंवाद
doctrine	–	मतप्रणाली
doctrine, theory, thesis	–	सिध्दांत
document	–	दस्तावेज, दस्तऐवज, दाखलो
documentation	–	संदर्भनोंद
documentary	–	वृत्तचित्र
documentary film	–	अनुबोध फित
domestic drama	–	घरावें/बे नाटक
domestic tragedy	–	घरावी शोकांतिका
dramatic art	–	नाट्यकला
dramatic elements	–	नाट्य गुणधर्म
dramatic expression	–	नाट्यात्मक अभिव्यक्ती उक्तावणी
dramatic poetry	–	नाट्यकाव्य
dramatic reversal	–	नाट्य परावृत्ती

dramatic situation – नाट्यप्रसंग
dramatic suspense – नाट्यगत उत्कंठाय
dramatic workshop – नाट्यकृती सत्र
dramatisation – नाट्यीकरण
duet – द्वंद्वगीत
dynamic – गतीशीळ

E

editing – संकलन, संपादन
effect/impression – प्रभाव
efficient cause - निमित्तकारण
ego – हांवपण हंतमी (बाकीबाब)
elaboration – विस्तार
electra complex – इलेक्ट्रा गंड
elegu – विळाप (गीत)
eliesual values of life – चिरंतन मूल्यां
emblem - कलापद
emphasis – भर
empirical – अणभवाधिश्टित
empiricism – अनुभववाद
end rhyme – अंत्ययमक
enlightenment – प्रबोधन
entimism – लागसारवाद समीपवाद
epic – म्हाकाव्य
epic novel – म्हाकथा
epic poetry – म्हाकाव्य, महाकाव्य

epilogue	–	भरतवाक्य
episode	–	आडकथा
epistolary novel	–	पत्ररूप नवलकथा
epitome	–	सार (मानदंड)
equilibrium	–	समतोल
equivalence	–	समानताय
erratum	–	शुध्दीपत्र
erotic	–	शृंगारीक
erotic	–	कामुक
esotanism, mysticism	–	गूढवाद
esoterism	–	गूढवाद, गुपीतवाद
esemplastic	-	संश्लेषणात्मक
essay	–	निबंद
essay, personal essay	–	ललित निबंद
essence, spirit	–	सत्व
ethics	–	नीतिशास्त्र
ethnic	–	वंशीक
ethnology	–	वंशशास्त्र
ethos	–	प्रकृतीधर्म
ethical	–	नितीक, नैतिक
etymology	–	व्युत्पत्तिशास्त्र
equation	–	समीकरण
evaluation	–	मोलावणी
evil	–	असत्, दुश्ट
exaggeration	–	अतिताय
expression	–	आविश्कार
excerpt	–	उतारो

existentialism	-	अस्तित्ववादं, अस्तिवाद
expression	-	अभिव्यक्ती
expressionism	-	अभिव्यक्तीवाद, आविश्कारवाद
experimental play	-	प्रायोगीक नाटक
experimental theatre	-	प्रायोगीक रंगमाची

F

fable	-	नीतिकथा
fairy tale	-	परिकथा
fallacious	-	भ्रामक
fantasy	-	कल्पनाविलास, अद्भूत कल्पना, फॅन्टसी
farce	-	फार्स
feature	-	रूपक (आकाशवाणीचेर सादर करपाखातीर)
field method	-	क्षेत्रीय संशोधन पध्दती
field work	-	क्षेत्रीय संशोधन, क्षेत्रीय सोदकार्य
figurative	-	लाक्षणिक
fine art	-	ललितकला
first person narrator	-	प्रथम पुरूशी निवेदक
first person narration	-	प्रथम पुरूशी निवेदन
flamboyant style	-	भपकेबाज शैली
flash-back technique	-	पूर्वचित्र – तंत्र
flat character	-	एकपदरी व्यक्तिरेखा
florid	-	भडक
folk story	-	लोककथा
folk life	-	लोकजीण
folk deity	-	लोकदेवता

folk drama play	–	लोकनाट्य
folk music	–	लोकसंगीत
folk culture	–	लोकसंस्कृताय
folk literature	–	लोकवेद
folk narrative song	–	लोककथा – गीत
forward, preface	–	प्रास्तावीक
form, pattern	–	रूप, स्वरूप
form, type	–	प्रकार
form of literature, genre	–	साहित्य प्रकार
formal criticism	–	रूपात्मक समीक्षा
formalism	–	रूपवाद, आकृतायवाद
free image	–	मुक्तप्रतिमा
free verse	–	मुक्तछंद, पद
frustration	–	विफलताय
futuralism	–	भविश्यवाद

G

genre	–	साहित्य विद्या
grace	–	लालीत्य
grand style	–	भव्योदात्त शैली
graveyard poetry	–	मसणकाव्य
greatness	–	म्हात्मताय
genius	–	प्रतिभा, प्रतिभावान
general	–	सादारण (In a broader perspective)
general	–	सामान्य
genesis	–	उत्पत्तिकथा

genetic theory	–	उत्पत्ती सिध्दांत
glossary	–	शब्दार्थ सूची
gothic	–	गॉथिक, शैली

H

hagiography	–	संतचरित्रलेखन
haiku	–	हायकू
head rhyme	–	मुखेल यमक, पयल यमक
hero	–	नायक
heroine	–	नायिका
high brow	–	उच्चभ्रू
high brow literature	–	उच्चभ्रू साहित्य
high relief	–	पुराय उठाव
historical ballad	–	इतिहासीक पवाडो
historical criticism	–	इतिहासीक समीक्षा
historical drama/play	–	इतिहासीक नाटक
historical art	–	अभिनय कला
homily	–	प्रवचन, शेर्मांव
horror	–	भंय
horror novel	–	भंय नवलकथा
horror play	–	भंय नाटक/नाट्य
horror story	–	भंयकथा
heading, caption, title	–	माथाळो
humanity	–	मनीसपण
humanity	–	मनीसकुळ
humanism	–	मानवतावाद

humanism – मानवतायवाद, मानववाद
humour – विनोद
humourous novel – विनोदी नवलकथा, हांसौणी नवलकथा
hymn – सूक्त
hypothesis – अभ्युपगम

I

icon – संकेतचित्र
iconoclast – मूर्तफोडो
iconography – म्हूर्तविद्या
iconology – म्हूर्तविज्ञान
idealism – आदर्शवाद
idealization – आदर्शीकरण
identical – अभिन्न, सारकायेचो
idenitity – अभिन्नताय
idiom – शब्दकळा
illustration – प्रसंगचित्र
image – बिम्ब, प्रतिमा
imaginative literature – ललित साहित्य/वाङ्मय
imagery – प्रतिमासृष्ट, चित्रभास
imagination – कल्पनाशक्त
impact – रसनिर्मिती, प्रभाव
impression – प्रत्यय, पुनर्मुद्रण
impressionism – प्रभाववाद, प्रत्ययवाद, संस्कारवाद
improvisation – शीघ्ररचना
imprint – प्रकाशन तपशील

imitation	–	अनुकृती, अनुकरण, नक्कल
impulse	–	उर्मी
incongruous	–	विसंगत
inevitability	–	अपरिहार्यताय
index	–	शब्दसूची, निर्देशिका
integrity, unity	–	संघटण
intention, purpose	–	हेत
interest	–	हितसंबंद
internal, crossed,	–	मध्ययमक
middle rhyme	–	मध्ययमक
interpretation	–	अर्थनिर्णय
interpolation	–	प्रक्षिप्तभाग, प्रक्षेप
intimate theatre	–	समीप नाट्य
inspiration	–	स्फूर्त
intrinsic	–	स्वयंभू
introduction	–	प्रस्तावना
intuition	–	अंतरगिन्यान, अंतप्रेरणा, अंतस्फूर्त
irrelevance	–	विसंगती
intutive	–	सहजस्फूर्त
irony of situation	–	प्रसंगनिश्ट उपरोध

L

laconic, succinct	–	अल्पाक्षरी
lament	–	शोकगीत
layout, outline, plan	–	आराखडो
lecturer	–	अधिव्याख्यातो

lexicography	–	कोशरचना शास्त्र
literature	–	साहित्य
literature of protest	–	विद्रोही साहित्य
literary biography	–	साहित्यिक चरित्र
literary criticism	–	साहित्यिक समीक्षा
literary value	–	साहित्यिक मोल
logic	–	तर्कशास्त्र
logical	–	तर्कनिश्ट, तर्कशुध्द
logical positivism	–	तार्किक अनुभववाद
long poem	–	लांबोडी कविता, दीर्घ कविता, लांब कविता
low language	–	असंस्कारित भास
low style	–	असंस्कारीत शैली
lucidity, clarity	–	प्रसाद
lyric	–	भावकविता, गीत
lyricism	–	भावकाव्यात्मताय
lyrical novel	–	भावनवलकथा
laconic	–	तुटक

M

magazine - monthly	–	म्हयनाळें
mannerism	–	खोड
manuscript	–	हातबरप
marxist criticism	–	मार्क्सवादी समीक्षा
mask	–	रूपडें, मुखवटो
masque	–	मास्क (नाटकप्रकार)
maturity	–	परिपक्वताय

meaningful	–	सार्थ
mechanism	–	रचनातंत्र
medium	–	माध्यम
medival	–	मदल्याकाळातलो, मध्ययुगीन
melodrama	–	मेलोड्रामा, भावनाट्य
melodramatic	–	भावनाप्रधान
memory	–	स्मृती, याद
memories	–	यादी
metaphor	–	रूपक
metaphrase	–	शब्दशा अणकार, शाब्दिक अणकार
meter	–	वृत्त
metrical foot	–	गण
meditative poem	–	चिंतनिका, चिंतनकविता
milieu, atmosphere	–	वातावरण
miniature	–	लघुकृती, लघुचित्र
mixed metaphor	–	मिश्र रूपक
mood	–	भावस्थिती
monologue	–	एकभाशीत, आपउलोवणे
monomyth	–	मुळावी, आदिमकथा
monotheism	–	एकेश्वरवाद
morbidity	–	मनोविकृताय
motivation	–	प्रेरक हेत
motto	–	बोधवाक्य
multifacetted	–	भोढंगी
musical drama	–	संगीत नाटक
musticism	–	गुढवाद, गुपीतवादल साक्षात्कारवाद
mystery fiction	–	रहस्यकथा

mystery novel - रहस्य नवलकथा
mystery play - रहस्यनाटक
myth - मिथक
myth - पुराणकथा
mythology - पुराण साहित्य

N

naive - भाबडो, सादो, निश्कपट, सरळ
narcissism - आपमोग
narrative - निवेदनात्मक
narrative style - निवेदन शैली
naturalism - प्रकृतिवाद, नीजवाद, निसर्गवाद
neo classic - नव्य अभिजात
non beautiful - असुंदर
norm - प्रमाणक
normal - सामान्य, सादारण
normal - सभाविक
note - टीप
notation - स्वरलेखन

O

object - ज्ञेय, ध्येय
object - वस्तू
objectivity - वस्तुनिश्टताय
objective - ज्ञेयनिश्ट

objectivity	–	ज्ञेयनिश्टताय
objective	–	ज्ञेयसापेक्ष
obscence	–	अश्लिल
obscunity	–	अस्पश्टताय
obsolete	–	काळभायरे
occassional poetry	–	प्रासंगिक कवित/काव्य/पद
ode	–	कवन, संबोध गीत
odipus complex	–	मातृगंड
olfactory image	–	गंध प्रतिमा
open air theatre	–	उगती रंगमाची
open air theatre	–	उगते रंगघर
opera	–	गीतनाट्य
opera	–	संगीतक
optical visual image	–	दृक्प्रतिमा
oratory	–	वक्तृत्व
organic	–	सेंद्रिय
organic unity	–	सेंद्रिय एकवट
organic plot	–	सेंद्रिय कथानक
originality	–	मौलिकताय
orthography	–	शुध्दलेखन
original version	–	मुळावी पाठावृत्ती
outline	–	आराखडो, रूपरेशा
orestes complex	–	ऑरेस्टिज गंड

P

panorama	–	समग्रचित्रण / दर्शन
parody	–	विडंबन
parody	–	शैली विडंबन
paradox	–	विरोधाभास
pastoral poem, idyle	–	जानपद गीत
passion	–	वासना, भावोद्रेक
passion play	–	ख्रिस्त – यातना नाट्य
pause	–	विराम
pedagogic	–	शिक्षण शास्त्रीक
people's theatre	–	भौस रंगमाची, लोक रंगमाची
perception	–	जाण
period	–	युग
periodicals	–	नियतकालिक
peroration	–	समारोप
personification	–	मानवीकरण
personality	–	व्यक्तिमत्व
perversion	–	विकृती
philosophy of art	–	कलामीमांसा
phraseology	–	शब्दयेवजण
platonic love	–	अशारीर प्रेम/मोग
play form, playwright	–	नाट्यरूपकार
plot	–	संविधानक
poetics	–	साहित्यशास्त्र
poetry	–	काव्य, कवित
poetic composition	–	काव्यकृती

polytheism	–	अनेकदेवतावाद
polysyllabic rhyme	–	अनेकाक्षरी यमक
portrayat	–	चित्रिकरण
pattern poem	–	चित्रकाव्य
populism	–	लोकवाद
possibility	–	शक्यताय
pothoiler	–	पोटभरें बरोवप / लेखन
precis, abbreviation	–	संक्षेप
process	–	प्रक्रिया
pro-creation	–	सर्जन (सृजनाविशीं तपशील दिवन, गिन्यान दिवन)
pro-creative	–	सर्जनशील
professor	–	प्राध्यापक
projection	–	प्रक्षेपण
prolix, wordy	–	शब्दबंबाळ
prose rhythm	–	गंधातली लय
primitivism	–	आदिमवाद
prothesis	–	आद्य स्वरागम
proverb	–	म्हण
pseudo	–	फटकिरे, अर्धसत्य
puppet play / show	–	खामसुत्री खेळ
pure art	–	विशुध्द कला
purpose	–	हेत
purposiveness	–	हेतुपुर्णताय

Q

quatrain – चतुश्पदी
questionnaire – प्रश्नावळ
quibble, word play – शाब्दिक खेळ
quotation – अवतरण

R

radio drama / play – श्रृतिका
raisonneur – अपेक्षित वाचपी, अपेक्षित पळोवपी/प्रेक्षक
reaction – प्रतिक्रिया
reader – प्रपाठक
reality – वास्तवताय
realism – वास्तववाद
realistic comedy – वास्तव सुखांतिका
realistic novel वास्तव नवलकथा
reason विवेक
reflection [illegible]ब
refrain ध्रुपद, पालुपद
reference, context – संदर्भ
regional – प्रादेशिक
regionalism – प्रदेशीकताय
regionalism – थळाविकताय, प्रादेशिकताय
rehearsal – येसाय, तालीम
relative – सापेक्ष
renaissance – प्रबोधन

representation	–	प्रतिरूप
repression	–	आडमेळ, आडखळ
research paper	–	सोदनिबंद
revised edition	–	सुधारित आवृत्ती
review	–	नियाळ, विमर्सो
revision	–	परिश्करण
riddle, puzzle, conundrum	–	हुमाणो
rhetorical question	–	प्रश्नालंकार
rhyme	–	यमक
rhyme	–	लय
ritual	–	विधी
ritual song	–	विधिगीत
romanticism	–	रोमान्सवाद, भाववाद, रोमांचवाद, स्वच्छंदवाद, रोमांतिज, सौंदर्यवाद
round character	–	वाटांगुळी व्यक्तिरेखा
rubaih	–	रूबाई

S

scene	–	प्रवेश
sarcasm, taunt	–	थोमणो
satrical comedy	–	उपहासीक सुखांतिका
satrical novel	–	उपहासीक नवलकथा
school	–	संप्रदाय
science fiction	–	विज्ञानकथा
script	–	लिपी
screen play	–	पटकथा

script text	–	संहिता
scripture	–	धर्मग्रंथ
sense of humour	–	विनोदबुध्दी
sensitive	–	संवेदनशील
sensibility, sensitivity	–	संवेदनक्षमताय, संवेदनशीळताय, जाणविकाय
sensititvity	–	संवेदनशीलताय
sensation	–	संवेदन
sentimentation	–	भावुकता
set	–	रंगमाचयेवेलो देखावो
sequence	–	प्रसंगमाळ
sequence	–	क्रम
short novel, novelette	–	ल्हान नवलकथा
short story	–	लघुकथा
simile	–	उपमा
similarity	–	सारखेपण, साम्य
simplicity	–	सादेंपण
simplification	–	सुलभीकरण
simultanionism	–	एकसमयावाद
single plot	–	एकोडें कथानक
situation, episode	–	प्रसंग
sketch, word picture	–	शब्दचित्र
skill	–	कुशळताय, फिशालकाय
skit	–	विनोदी नाटकुले
sociological criticism	–	समाजशाली समीक्षण
sociological novel	–	समाजशाली नवलकथा
solecium	–	अनुचित

soliloquy	–	आपउलोवणें, स्वगत, आकाशभाषित
song	–	गीत, पद, कवन, कांतार
sonnet	–	सुनीत
sophistication	–	विदग्धताय
source	–	उगम, मुळावें सादन
souvenir	–	स्मरणिका
special issue	–	विशेशांक
spectator	–	प्रेक्षक
spirit	–	वृत्ती
spiritualism	–	अध्यात्मवाद
spontaneous	–	उत्स्फूर्त
sporadic	–	स्फूट, हठात्
subtle	–	सुक्षीम
spurious	–	प्रक्षिप्त
spy story	–	हेरकथा
setting	–	नेपथ्य
stage	–	पालक, माची
stage directions	–	रंगसूचना
stage version	–	रंगावृत्ती
standard	–	पावंडो
standard	–	मानदंड
standard, authority, proportion	–	प्रमाण
stanza	–	कडवें
stoicism	–	अतिसंयमवाद
stream of consciousness	–	संज्ञाप्रवाह
stereotype	–	सांचो
structure	–	संरचना
style	–	शैली

stylistics	–	शैलीविचार, शैलीविज्ञान
sublime	–	भव्योदात्त
sublime	–	उदात्त
sublimity	–	भव्योदात्रताय
sublimity	–	उदात्तताय
sub-plot	–	उपकथानक
subsection	–	पोटविभाग
subjective	–	व्यक्तिनिश्ट
subjectivity	–	व्यक्तिनिश्टताय
suggestion	–	व्यंग्यार्थ, व्यंजना
suggestiveness	–	सूचकताय
superficial	–	उथळ, वेल्यावेर
surrealism	–	अतिवास्तववाद
symbol	–	कुरू, खुण, प्रतीक, लक्षण
symbolic art	–	प्रतिकात्मक कला
symbolic action	–	प्रतिकात्मक कृती
symbolic literature	–	प्रतिकात्मक वाङ्मय
symbolic novel	–	प्रतिकात्मक नवलकथा
symbolism	–	प्रतीकवाद
symbolisation	–	प्रतिकीकरण
symmetrical	–	समप्रमाण
sympathy	–	सहानुभूती
symposium	–	परीसंवाद
synchronism	–	एककालीकताय
synonym	–	समानार्थी शब्द
synopsis	–	प्रबंधसार
system	–	प्रणाली, व्यवस्था

T

table	–	कोश्टक
talent	–	निर्मणीक्षम प्रवीणताय
talent	–	प्रज्ञा
theism	–	ईश्वरवाद
theology	–	धर्मविद्या
temperament	–	स्वभावधर्म
tempo	–	वेग
temporal form/pattern	–	काळबध्द रूप
tendency	–	प्रवृत्ती
tension	–	ताण
term	–	संज्ञा
terminology	–	पारिभाशीक उतरावळ
temperament	–	मनोवृत्ती
tetralogy	–	चतुश्टय
texture	–	पोत
theatre, drama, stage	–	रंगमाची
thespian	–	अभिनेतो, अभिनेती
thespian, actor	–	अभिनेतो
theory	–	उपपत्ती
theoretical criticism	–	सैध्दान्तीक समीक्षा
time spirit	–	युगप्रवृत्ती
title song	–	माथाळो गीत
theme song	–	आशयसूचक गीत
topography	–	प्रदेशवर्णन
thesis	–	प्रबंध

totalism – संपूर्णवाद, पूरायवाद, कुल्लींवाद
trailer – झळकी
trance – उन्मनावस्था
transcendental – अतींद्रिय
transcript – प्रतिलेख
translation – अणकार, भाशांतर
transtiteration – लिप्यंतर
tragedy – त्रासदी, दुखांतिकाल शोकात्मिका
tragic irony – शोकात्म उपरोध
tragic sense – शोकात्म जाणविकाय
tragic vision – शोकात्म दर्शन
travelogue – भोंवडेवर्णन

U

unaninism – समुहवाद, सहभाववाद
uniformity – एकसारकेपण
uniformity – एकरूपताय
unity – एकवट, एकी
unity of time – काळएकवट
universal – सांसारीक, वैश्विक
universality – सांसारिकताय
unique – एकमेव
unrealistic – अवास्तव
urbane – सुसंस्कृत
usage – मान्य प्रयोग

V

valid	–	प्रमाणासयत, सप्रमाण
validity	–	सप्रमाणताय
value	–	मोल, मूल्य
verbatim	–	शब्दशा, उतरान उतर
verborum	–	शब्दसूची
versatile	–	अश्टतासी
view point, attitude,	–	नदरेकोण
approach, point of view	–	दृषटीकोण
vocabularity	–	शब्दभांडार, उतरावळ
visionary	–	दृश्टो
violence	–	हिंसा, हिंसाचार

W

weekly	–	सातोळें

Y

yearbook	–	सांवत्सरीक, वर्सुकी

समीक्षणात्मक लेखन, शास्त्रीय विवेचन आनी विचारांक खावड मेळत अशे तरेचें बरप केल्याबगर भाशेक भारदस्तपणा आनी पकदस्तपणा येना अशें भाशेच्या उदरगती संबंदान शणै गोंयबाब हांचें मत आशिल्लें.

काळाची गरज वळखून आनी शिकपी, शिकोवपी आनी वाचपी, आस्वादाक हांकांय सुलभ जांवचें आनी ल्हव ल्हव रितीन कोंकणी समीक्षणाकूय एक प्रमाणिकरणाचें रूप येंवचें देखून समीक्षणांतल्या कांय इंग्लीश उतरांक दिल्ली ही कोंकणी भाशेंतली प्रतिउतरावळ.

ह्या उतरावळीचें संकलन आनी संपादन करपी प्रा. प्रियदर्शिनी सुधीर तडकोडकार ह्यो गोवा विद्यापीठांत कोंकणी विभागात ज्येष्ठ अधिव्याख्याता आसात. मराठी-हिंदी विशय घेवन ताणी मुंबई विद्यापीठाची बी.ए. पदवी जाल्यार मराठी-हिंदी विशय घेवन एम.ए. पदवी जोडल्या. त्यो कोंकणी भाशेंतल्यो एक आघाडीच्यो साहित्य समीक्षक आसात. 'पुंडलीक नारायण नायक साहित्य सूची' आनी 'कोंकणी साहित्य मंजिरी' (समीक्षा) ही तांगेलीं दोन पुस्तकां उजवाडाक आयल्यां जाल्यार 'कोंकणी परिचय' (मराठी भाशिकांखातीर) आनी 'साहित्यशास्त्र' (ग. त्र्यं. देशपांडे हांगेल्या मूळ मराठी ग्रंथाचो कोंकणी अणकार) हीं दोन पुस्तकां रोखडींच उजवाडाक येवपाचीं आसात.

गोवा कोंकणी अकादेमीच्या वावुरपी मंडळाच्यो (2002-2005) त्यो वांगडी आसल्यो.

